

Høringsnotat

Tilskudd til bransjeprogrammer under IA-avtalen

1. Bakgrunn

I Intensjonsavtalen om et mer inkluderende arbeidsliv 2019-2022 (IA-avtalen) er partene enige om å målrette innsatsen mot bransjer og sektorer som har potensial for å redusere sykefravær og frafall, og på den måten bidra til å nå de nasjonale målene for avtalen. I IA-avtalen vises det til at et av virkemidlene for å oppnå dette er etableringen av bransjeprogrammer. Et bransjeprogram danner en felles ramme rundt det operative samarbeidet mellom partene for å rette innsatsen mot en utvalgt bransje.

En partssammensatt arbeidsgruppe foreslo i rapport¹ av 1. mai 2019, syv bransjer som skal prioriteres basert på dokumentert kunnskap og faglige vurderinger av indikatorer for forebygging, arbeidsmiljøarbeid, sykefravær og frafall. Arbeidslivs- og pensjonspolitisk råd sluttet seg til forslagene i møte 21. mai 2019. Følgende syv bransjeprogrammer er etablert:

1. Sykehus
2. Sykehjem
3. Barnehager
4. Leverandørindustrien – olje og gass
5. Næringsmiddelindustrien
6. Rutebuss og persontrafikk
7. Bygg og anlegg

Hvert bransjeprogram er etablert som et prosjekt med en styringsgruppe bestående av partene i den enkelte bransje. Styringsgruppen ledes av den mest relevante organisasjon på arbeidsgiversiden². Myndighetene, ved Arbeidstilsynet, Arbeids- og velferdsetaten og Petroleumstilsynet deltar på strategisk nivå i styringsgruppene³.

Gjennomføring og oppfølging av bransjeprogrammene skal først og fremst skje i regi av organisasjoner på bransjenivå og i samarbeid mellom partene på arbeidsplassene. Partene i IA-avtalen er enige om at hvert bransjeprogram skal legge fram en samlet programplan for det videre arbeidet i bransjeprogrammene, herunder konkretisering av mål og tiltak, framdriftsplan osv. for programmet. Programplanen vil være et overordnet planverktøy for hele IA-avtalens periode, og vil være sentral i bransjeprogrammenes

¹ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/bransjeprogrammer-under-ia-avtalen-20192022/id2645863/>

² Styringsgruppen for bransjeprogrammene ledes av: Spekter (sykehus samt rutebuss og persontrafikk), KS (sykehjem og barnehage), Norsk Industri (leverandørindustrien til olje og gass), NHO Mat og Drikke (næringsmiddelindustrien) og BNL (bygg og anlegg).

³ Arbeidstilsynet deltar i alle bransjeprogrammene unntatt programmet for leverandørindustrien i olje- og gassnæringen, her deltar Petroleumstilsynet. Arbeids- og velferdsetaten deltar i bransjeprogrammene i sykehus, sykehjem, barnehager og leverandørindustrien i olje og gassnæringen.

rapportering. Programplanen sendes til Arbeids- og sosialdepartementet; første gang innen 1. november 2019.

Den operative oppfølgingen av IA-avtalen på nasjonalt nivå gjøres av en koordineringsgruppe under arbeidslivs- og pensjonspolitisk råd. Gruppen ledes av departementet og består av hovedorganisasjonene og relevante myndigheter.

I IA-avtalen er det lagt til grunn en økonomisk ramme for bransjeprogrammene på 80 mill. kroner årlig i perioden 2020-2022. Partene i IA-avtalen er enige om å fordele 70 mill. kroner til bransjeprogrammene, og at 10 mill. kroner benyttes til en samlet evaluering og data-/statistikkutvikling knyttet til bransjeprogrammene, samt forvaltning av en tilskuddsordning. For å forvalte midlene til bransjeprogrammene etableres det en egen tilskuddsordning som forskriftsfestes. Departementet har utarbeidet et utkast til tilskuddsforskrift (vedlagt). Nedenfor følger innholdet i utkastet med kommentarer.

Departementet vurderer at tilskudd etter denne forskriften ikke er å anse som offentlig støtte, jf. EØS-avtalens artikkel 61(1) (statsstøtte), ettersom arbeidsgiverorganisasjonen som mottar tilskuddet som utgangspunkt og hovedregel ikke driver en økonomisk aktivitet.

2. Nærmere om vedlagte utkast til forskrift om tilskudd til bransjeprogrammer under IA-avtalen

§ 1 Formål

Det framgår av §1 at ordningen skal gi tilskudd til å iverksette og gjennomføre målrettede tiltak for å redusere sykefravær og frafall fra arbeidslivet i regi av bransjeprogrammene under IA-avtalen.

Etter IA-avtalen skal partene i bransjeprogrammene ha mulighet til å prøve ut ulike målrettede tiltak innenfor de valgte satsingsområdene. For at tiltakene skal ha effekt må de være kunnskapsbaserte og rettet mot reelle behov på den enkelte arbeidsplass. Det er bransjeprogrammene selv som beslutter hvilke konkrete tiltak som skal iverksettes og gjennomføres for å redusere sykefravær og frafall fra arbeidslivet i bransjen.

§ 2 Tilskuddsmottaker

Etter § 2 skal tilskudd gis til bransjeprogrammer under IA-avtalen. Organisasjonen som leder styringsgruppen for det enkelte bransjeprogram setter fram søknad og mottar tilskudd, jf. §§ 8 og 10.

Det vises til fotnote nr. 2 hvor det framgår hvilke organisasjoner som leder styringsgruppen for det enkelte bransjeprogram.

§ 3 Hva det gis tilskudd til

Etter § 3 skal tilskudd dekke utgifter til bransjeprogrammenes målrettede tiltak innenfor de prioriterte satsingsområdene for IA-avtalen samt administrative utgifter.

Tilskuddet skal dekke bransjeprogrammenes utgifter innenfor de fastsatte økonomiske rammene som nevnt ovenfor under "Bakgrunn" og § 9.

§ 4 Tilskuddsforvalter

Det framgår av § 4 at Arbeidstilsynet er tilskuddsforvalter og behandler søknader om tilskudd etter § 8 og foretar utbetaling etter § 10.

Departementet viser til at administrering av ordningen hovedsakelig vil være en forvaltningsoppgave knyttet til utbetaling av tilskudd til bransjeprogrammene, og vil innebære et begrenset bruk av skjønn.

§ 5 Krav til årsrapportering

Etter § 5 skal tilskuddsmottaker, innen 1. april, rapportere til Arbeidstilsynet for foregående år. Årsrapporteringen skal inneholde

- a) status og redegjørelse for gjennomførte tiltak i programplanen
- b) begrunnelse for valg av tiltak
- c) beskrivelse av tiltakenes omfang og nedslagsfelt
- d) status for mål i programplanen
- e) vurdering av måloppnåelse ut fra bransjeprogrammets formål

- f) revisorattestert regnskap som er oppstilt og sammenlignet med budsjett

Departementet anser det som hensiktsmessig å sette fristen for årsrapportering til 1. april med hensyn til å få revisorbekreftet regnskapet.

Departementet legger opp til at årsrapporteringen inneholder en redegjørelse for typer av tiltak som er gjennomført. Departementet ønsker med bokstav c) at det i årsrapporten oppgis antall og andel virksomheter samt arbeidstakere, og hvilke yrkesgrupper som har vært omfattet av tiltakene. I tillegg skal tiltakenes geografiske nedslagsfelt oppgis.

Rapportering av status for mål i programplanen vil være viktig for å få oppdatert informasjon om fremdriften for tiltakene.

Rapporteringen skal også inneholde en vurdering av om bransjeprogrammets innsats bidrar til å redusere sykefravær og frafall fra arbeidslivet i bransjen.

§ 6 Krav til halvårsrapportering

Det følger av § 6 at tilskuddsmottaker innen 15. august det året tilskuddet gjelder for, skal sende halvårsrapport til Arbeidstilsynet. Halvårsrapporteringen skal inneholde

- a) redegjørelse for fremdrift for tiltak
- b) regnskap per 1. juli og prognoser for bruk av midler resten av året, herunder om ev. økt eller redusert behov for midler inneværende år
- c) oppdatert programplan for det videre arbeidet og prognoser for bruk av midler kommende år

Hensikten med kravet etter bokstav a) er å gi myndighetene og IA-koordineringsgruppen en underveisrapport for fremdriften for de tiltak som er iverksatt, eventuelt endringer som er foretatt underveis.

§ 7 Søknad om tilskudd

Etter § 7 skal søknad om tilskudd sendes inn innen 15. november året før det året tilskuddet gjelder for. Dersom det ikke er endringer i programplanen eller prognoser for bruk av midler kommende år i forhold til det som ble rapportert etter § 6 bokstav c, er det tilstrekkelig å vise til halvårsrapporten i søknaden.

Ved eventuelle endringer fra det som ble rapportert i halvårsrapporten etter § 6 bokstav c, og som medfører redusert eller økt behov for midler kommende år, må dette framgå av søknaden.

Ettersom det tas sikte på at forskriften trer i kraft f.o.m. 1. januar 2020, anbefaler departementet at søknad om tilskudd for 2020 framsettes tidligst mulig og senest 15. januar 2020. Departementet forutsetter en effektiv behandling av søknadene hos Arbeidstilsynet, slik at utbetaling av tilskudd kan skje i løpet av januar 2020.

§ 8 Søknadsbehandling

Arbeidstilsynet mottar søknader og innvilger tilskudd etter § 8. Arbeidstilsynet treffer også eventuelle vedtak om avkortning eller tilførsel av midler. Beregningene skal fremgå av vedtaket.

§ 9 Beregning av tilskudd

Det følger av § 9 at det gis et grunntilskudd, som utgjør 60 prosent av samlet årlig budsjettramme for ordningen som fordeles likt mellom bransjeprogrammene. Resterende 40 prosent av budsjetrammen for ordningen fordeles prosentvis med grunnlag i antall sysselsatte i bransjen. Tall fra SSB skal legges til grunn for beregningen. Beregningsnøkkelen er i tråd med det som ble foreslått av den partssammensatte arbeidsgruppen.

Denne beregningsnøkkelen er utgangspunkt og hovedregel for tildeling av tilskudd til de enkelte bransjeprogram i første kvartal.

Etter § 9 tredje ledd følger unntak fra hovedregelen for de tilfeller hvor bransjeprogrammene informerer om redusert eller økt behov for midler i halvårsrapporten eller på søknadstidspunktet. Dersom et bransjeprogram rapporterer om økt eller redusert behov for midler, kan IA-koordineringsgruppen anbefale avkortning eller tilførsel av midler.

§ 10 Utbetaling

Det følger av § 10 at tilskuddet blir utbetalt i to terminer. Tre fjerdedeler av tilskuddet utbetales i første kvartal. Resterende del av tilskuddet utbetales i fjerde kvartal.

Ved å dele utbetalingen i to terminer, vil Arbeidstilsynet ha mulighet til å foreta en eventuell avkortning og tilførsel av midler mellom bransjeprogrammene i de inneværende år.

§ 11 Kontroll

Arbeidstilsynet kan etter § 11 kreve fremlagt nødvendige opplysninger for å kontrollere at tiltak er iverksatt og at tilskudd ikke er benyttet i strid med forskriften eller tilskuddsvedtaket.

§ 12 Stans i utbetaling og tilbakebetaling

Etter § 12 kan Arbeidstilsynet stanse utbetalingen av tilskudd og kreve tilskudd tilbakebetalt dersom

- a) tildelingen har bygget på uriktige, misvisende eller mangelfulle opplysninger fra søker
- b) tilskuddet er brukt i strid med kravene i forskriften og tilskuddsvedtaket
- c) tilskuddet ikke er fullt ut benyttet innen 31. desember 2022

§ 13 Ikrafttredelse

Det følger av § 13 at forskriften trer i kraft 1. januar 2020 og gis virkning for behandling og tildeling av tilskudd fra 2020 til og med 31. desember 2022.

Forskriften gjelder til og med 2022 ettersom dette er siste året i inneværende IA-periode.